

NINA - Norsk institutt for naturforskning
Postboks 5685 Torgard
7485 Trondheim

Kontakt saksbehandler
Bjørn Mo, 51568909

Dispensasjon til ilandstigning, ferdsel og flyving med drone i verneområder i forbindelse med sjøfuglkartlegging 2023 - 2024

Statsforvalteren i Rogaland gir Stiftelsen Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) dispensasjon fra verneområdebestemmelser i verneområdene Fokksteinane fuglefredningsområde i Sokndal kommune, Orrevatnet og Øknevatn naturreservater i Klepp kommune og Harvalandsvatnet og Kjørholmene naturreservater i Sola kommune. Dispensasjonen gis i perioden 01. mai til 15. juli i både 2023 og 2024 i forbindelse med gjennomføring av kartlegging og telling av hekkende sjøfugl. Formålet er å få et bedre kunnskapsgrunnlag om status for sjøfuglbestander, og arbeidet er en del av det langsiktige og landsdekkende overvåkings- og kartleggingsprogrammet SEAPOP.

NINA får dispensasjon fra forbud mot:

- Ilandstigning i Store og Litle Fokksteinen naturreservat, jf. pkt. V-4 i verneforskriften for Fokksteinane fuglefredningsområde.
- Bruk av modellfly i Orrevatnet, Øknevatn og Harvalandsvatnet jf. pkt. IV-4 i verneforskriftene.
- Ilandstigning og ferdsel på øyer og holmer og i en 50 m sjøsone omkring i Kjørholmene naturreservat, jf. pkt. IV-4 i verneforskriften.

Dispensasjonen er gitt med hjemmel i § 48 (dispensasjon fra vernevedtak) i naturmangfoldloven, da det ikke er hjemmelsgrunnlag for dispensasjon i de respektive verneforskriftene, og gis på følgende vilkår:

- Alle tiltak skal gjennomføres under gunstige værforhold med oppholdsvær.
- Tiltakene skal gjennomføres av erfarent personell med riktig kompetanse.
- Flyging skal avbrytes om fuglene reagerer negativt, definert som å forlate reiret, fly opp, øke lydnivået, osv.
- Ilandstigning skal kun skje i reservatene der dette er nødvendig for å gjennomføre arbeidet.
- Ved ilandstigning skal man så langt det er mulig unngå å forstyrre hekkende fugl.
- Tillatelsen gjelder mellom 1. mai og 15. juli, både i 2023 og 2024.
- Arbeidet skal begrenses til maks 2 dager per naturreservat per år.

- **Dispensasjonen må kunne fremvises i felt.**
- **Artsregistreringer i forbindelse med arbeidet skal rapporteres i Artsobservasjoner/Artskart.**
- **Eventuelle hendelser som medfører skade på fugl, skal rapporteres.**

Stavanger kommune har delegert vernemyndighet for sine verneområder, og eventuell dispensasjonssøknad fra verneområdebestemmelser for Vollholmen (VV00000681) i Nordre Rennesøy fuglefredningsområde må derfor rettes Stavanger kommune.

Vedtaket registreres i Miljøvedtaksregisteret.

Klagerett

Dette er et enkeltvedtak som kan påklages innen 3 uker etter at dette brevet er mottatt jf. forvaltningslovens regler. Klagen sendes til Statsforvalteren og behandles av Miljødirektoratet dersom vi ikke endrer tiltaket.

Bakgrunn

Vi viser til søknad datert 13.03.2023 fra Stiftelsen Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) v/ Sindre Molværsmyr. NINA vil gjennomføre en landsdekkende kartlegging av sjøfugler i perioden 2023-2026. Prosjektet er finansiert av Olje- og Energidepartementet (OED) og er en del av SEAPOP SEAPOP - Om sjøfugl – for et rikere hav, SEAPOP - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no). Det søkes i den forbindelse om dispensasjon til ilandstigning, ferdsel og flyvning med drone i en rekke verneområder i Rogaland, gjengitt i Tabell 1. Til Statsforvalteren i Rogaland søker NINA om dispensasjon fra følgende verneområder:

Tabell 1 – Verneområder hvor det skal gjøres kartlegginger:

Verneområde	Nummer	Kommune
Fokksteinane fuglefredningsområde	VV00000721	Sokndal
Store og Litle Fokksteinen naturreservat	VV00000360	Sokndal
Tedneholmen naturreservat	VV00001734	Eigersund
Svåholmane naturreservat	VV00001670	Eigersund
Tingelsæte naturreservat	VV00001667	Eigersund
Jærestrendene dyrefredningsområde	VV00000489	Randaberg, Sola, Klepp og Hå
Jærestrendene landskapsvernområde	VV00000575	Randaberg, Sola, Klepp og Hå
Orrevatnet naturreservat	VV00000623	Klepp
Øksnevadtjønn naturreservat	VV00001200	Klepp
Harvalandsvatnet naturreservat	VV00000462	Sola
Kjørholmane naturreservat	VV00000732	Sola
Grøningane naturreservat	VV00000593	Randaberg
Eime fuglelivsfredningsområde	VV00000733	Kvitsøy
Eime naturreservat	VV00000726	Kvitsøy
Heglane naturreservat	VV00000725	Kvitsøy
Vollholmen naturreservat	VV00000681	Stavanger
Kjeøy naturreservat	VV00001702	Strand
Horgje naturreservat	VV00001731	Strand
Grasholmen og Knibringen naturreservat	VV00001635	Strand
Langholmen, Larsholmen og Larsholmskjeret naturreservat	VV00001701	Strand

Lauvikholmen	VV00001735	Sandnes
Oppsalholmen	VV00001700	Vindafjord
Nautøy, Longholmen og Bukkholmen	VV00001666	Bokn og Tysvær
Gåsholmen og Årvikholmen	VV00001717	Tysvær
Brennevinsskjeret	VV00001706	Bokn
Spannholmane	VV00001709	Utsira

Letting og landing med drone vil kun foregå fra båt innenfor vernegrensen, eller fra øyer godt utenfor fuglekolonier. Ilandstigning med mannskap vil kun være relevant i deler av verneområder uten hekkende fugl, for å kunne rigge seg opp på land, noe som vil kunne gjøre det lettere å fly dronen. Dette er kun aktuelt i områder hvor øyene som skal kartlegges er store og det er langt til nærmeste ikke-fredede holme.

Stavanger kommune er delegert vernemyndighet for sine verneområder, og dispensasjon fra verneområdebestemmelser for Vollholmen (VV00000681) i Nordre Rennesøy fuglefredningsområde må derfor rettes til Stavanger kommune.

Hjemmelsgrunnlag

Fokksteinane fuglefredningsområde, Tedneholmen, Svåholmane, Tingelsæte, Kjørholmane, Grøningane, Eime, Heglane, Kjeøy, Horgje, Grasholmen og Knibringen, Larsholmen og Larsholmskjeret, Lauvikholmen, Oppsalholmen, Longholmen og Bukkholmen, Nautøy, Longholmen og Bukkholmen, Gåsholmen og Årvikholmen, Brennevinsskjeret og Spannholmane naturreservater ble vernet etter naturvernloven ved kronprinsregentens resolusjon av 07.05.1982.

Orrevatnet, Øksnevadtjønn og Harvalandsvatnet naturreservater ble vernet etter naturvernloven ved kongelig resolusjon av 20.12.1996.

Jærstrendene landskapsvernområde med biotopfredningsområder og naturminne ble vernet på nytt etter naturvernloven ved Kronprinsregentens resolusjon av 12.12.2003.

Jf. pkt. III i disse verneforskriftene er formålet med fredningene å bevare viktige sjøfugllokaliteter eller våtmarksområder med de plantesamfunn og dyrearter som naturlig er knyttet til området. I sjøfuglreservatene gjelder dette særlig utfra hensynet til sjøfuglene og deres hekkeplasser. Våtmarksreservatene fungerer også som viktige hekke-, hvile- og rastelokaliteter for fugler.

Jf. verneforskriftene er dyrelivet/pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Dette gjelder alle verneområder, med unntak av de deler av Jærstrendene landskapsvernområde hvor det ikke er dyrelivsfredning.

I de aller fleste verneområdene er det i hekketiden også forbud mot ilandstigning og ferdsel på øyer og holmer og i en 50 m sjøsone omkring. I resten av året skal ferdselen foregå slik at plante- og dyrelivet minst mulig skades og forstyrres. I enkelte verneområder omfattes ikke en 50 meter sjøsone omkring, og i noen få verneområder er det heller ikke ferdselsforbud. Jærstrendene landskapsvernområde med tilhørende biotopfredninger og naturminner har følgende ferdselsrestriksjoner, jf. § 3 B-6:

- a. *Rott i Sola kommune:
All ferdsel på land i området vest og sørvest for Vatnet på Vestre Rott er forbode i tida f.o.m. 15. april t.o.m. 31. juli.*

- b. *Håsteingruppa i Sola kommune:*
All ferdsel på land på Kjarten, Flatholmen, Frøsholmane, sørlege del av Hoggjo, Sandøy, Kvernholmen, austre del av Buøy og vestre del av Håstein er forbode i tida f.o.m. 15. april t.o.m. 31. juli.
- c. *Raunen i Hå kommune:*
All ferdsel på land er forbode i tida f.o.m. 15. april t.o.m. 31. juli.

I Orrevatnet, Øksnavadtjønn og Harvalandsvatnet naturreservat er motorisert ferdsel til lands og til vanns, samt lavtflyging under 300 m forbudt. Forbudet gjelder også bruk av modellbåter, modellfly og seilbrett. Forbud mot modellfly omfatter også bruk av drone. Tabell 2 viser hvor disse bestemmelsene er hjemlet i verneforskriftene.

Tabell 2 – Relevante verneområdebestemmelser

Verneområde	Hjemmel i verneforskriften		
	Dyrelivet/pattedyr og fugler, herunder deres hi, reir og egg, er fredet mot enhver form for skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse.	I hekketiden er det forbud mot ilandstigning og ferdsel på øyer og holmer i en 50 m sjøsone omkring.	Forbud mot bruk av modellbåter, modellfly og seilbrett.
Fokksteinane fuglefredningsområde	Pkt. IV-2*	Omfattes ikke.	Omfattes ikke.
Store og Litle Fokksteinen naturreservat	Pkt. V-2	Pkt. IV-4**	Omfattes ikke.
Tedneholmen naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4**	Omfattes ikke.
Svåholmane naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Tingelsæte naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Jærstrendene dyrefredningsområde	Pkt. IV-2*	§ 3 B-6***	Omfattes ikke.
Jærstrendene landskapsvernområde	Omfattes ikke.	Omfattes ikke.	Omfattes ikke.
Orrevatnet naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-6**	Pkt. IV-4
Øksnevadtjønn naturreservat	Pkt. IV-2	Omfattes ikke.	Pkt. IV-4
Harvalandsvatnet naturreservat	Pkt. IV-2	Omfattes ikke.	Pkt. IV-4
Kjørholmane naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Grøningane naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Eime fuglelivsfredningsområde	Pkt. IV-2	Omfattes ikke.	Omfattes ikke.
Eime naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Heglane naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Kjeøy naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Horgje naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.

Grasholmen og Knibringen naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Langholmen, Larsholmen og Larsholmskjeret naturreservat	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Lauvikholmen	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Oppsalholmen	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Nautøy, Longholmen og Bukkholmen	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Gåsholmen og Årvikholmen	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.
Brennevinsskjeret	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4**	Omfattes ikke.
Spannholmane	Pkt. IV-2	Pkt. IV-4	Omfattes ikke.

*Pattedyr omfattes ikke av forskriften.

** 50 meter sjøsone omkring omfattes ikke av ferdselsforbudet.

***I delområder, og 50 meter sjøsone omkring omfattes ikke av ferdselsforbudet.

Dispensasjon fra vernevedtak etter § 48 i naturmangfoldloven

En dispensasjon må i disse tilfellene vurderes etter naturmangfoldlovens § 48:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Naturvernloven er erstattet av naturmangfoldloven (nml) av 19.06.2009 og § 48 gjelder framfor generelle dispensasjonsregler i forskrift. Videre skal rettsprinsippene i §§ 8-12, jf. § 7 i nml, legges til grunn ved en konkret vurdering av konsekvensene av omsøkte tiltak. Statsforvalteren i Rogaland er satt til å forvalte gjeldende verneområder.

Vurdering av dispensasjon

I de fleste verneområdene er det ikke forbud mot modellfly/drone. Virksomheten må likevel ikke komme i konflikt med verneforskriftene pkt. IV-2 (unødig forstyrrelse). I enkelte verneområder er det ikke forbud mot ilandstigning, som for eksempel i de deler av Fokksteinane fuglefredningsområde som ikke er en del av naturreservatene på Store og Litle Fokksteinen. Likevel må heller ikke denne virksomheten komme i konflikt med verneforskriften pkt. IV-2 (unødig forstyrrelse).

I en del verneområder skal det flyges drone og telles uten at aktiviteten vil berøre ilandstigningsforbud og/eller ferdselsforbud i en 50 meter sjøsone. I disse verneområdene vurderer vi at det ikke kreves en dispensasjon. Tabell 3 viser hvilke verneområder hvor det ikke kreves dispensasjon fra verneområdebestemmelser.

Tabell 3 –Verneområder hvor det **ikke** kreves dispensasjon.

Verneområder	Ilandstigningsforbud			Ferdselforbud i en sjøsone 50 meter omkring i perioden 15. april – 01. august.	Forbud for bruk av modellbåter, modellfly og seilbrett.
	15.04-31.07	15.04-01.08	01.04-15.08		
Fokksteinane fuglefredningsområde					
Tedneholmen,		X			
Svåholmane		X		X	
Tingelsæte		X		X	
Jærstrendene landskapsvernområde					
Jærstrendene	X*				
Grøningane		X		X	
Eime fuglelivsfredningsområde					
Eime		X		X	
Heglane		X		X	
Kjeøy		X		X	
Horgje		X*		X*	
Grasholmen og Knibringen		X		X	
Langholmen, Larsholmen og Larsholmskjeret		X		X	
Lauvikholmen		X		X	
Oppsalholmen		X		X	
Nautøy, Longholmen og Bukkholmen		X		X	
Gåsholmen og Årvikholmen		X		X	
Brennevinsskjeret		X			
Spannholmane		X		X	

*i delområder – se verneområdebestemmelser.

Ilandstigning i Store og Litle Fokksteinen naturreservat og Kjørholmane naturreservat i tiden fra og med 15. april til og med 01. august krever etter Statsforvalterens vurdering dispensasjon for å kunne gjennomføres. I Kjørholmane naturreservat kreves det også dispensasjon fra ferdselsforbud i en sjøsone 50 meter omkring holmer og skjær. Flyving med modellfly, medregnet drone, vurderes til å kreve dispensasjon i Orrevatnet, Øksnevadtjønn og Harvalandsvatnet naturreservater.

Dispensasjonshjemmelen er etter § 48 i naturmangfoldloven (NML). Tiltaket skal ikke være i strid med verneformålet, og en dispensasjon må ikke påvirke verneverdiene nevneverdig. Begge vilkårene (ikke strid med verneformål, og ikke påvirke verneverdig) må være oppfylt for å kunne gi en eventuell dispensasjon. Forvaltningsmyndigheten skal også vurdere presedensvirkningen av et eventuelt dispensasjonsvedtak.

Vurdering etter §§ 8-12 i naturmangfoldloven (NML):

Ifølge naturmangfoldloven (NML) § 7 skal alle offentlige avgjørelser vurderes etter lovens §§ 8-12:

§ 8 (kunnskapsgrunnlaget)

Dispensasjonen søkes i mange sentrale sjøfuglartereservater i Rogaland fylke, inkludert Spanholmane og Kjørholmane som er de eneste hekkeområdene for flere alkefuglarter i Rogaland. Ettersom sjøfuglene er sårbare for forstyrrelser i hekketiden vil ilandstigning, særlig tidlig i hekkesesongen, kunne medføre negative konsekvenser for ungeproduksjonen i områdene dersom en ikke går varsomt fram. Flyvning med drone har også stort potensiale for forstyrrelse dersom det ikke blir flydd hensynsfullt og man kontinuerlig overvåker reaksjonen hos fuglene.

Nytteverdien og samfunnsinteressene av en tillatelse er også en del av vurderingen og veies opp mot konsekvensene. Overvåkingen fra NINA vil være en viktig del av vårt kunnskapsgrunnlag om hekkebestander av sjøfugl i Rogaland. Det skal også utføres sjøfugltellinger i regi av Statsforvalteren hekkesesongen 2023. En sammenligning av tallmateriale vil være meget interessant for å sammenligne metodene og treffsikkerhet.

Hekkendefugltellinger utføres hvert år på enkelte lokaliteter og hvert tredje år i de øvrige. Kartlegging av alle sjøfuglreservater ble sist gjennomført i 2020. Naturmangfoldlovens krav om at beslutningen skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon (§ 8) er derfor oppfylt. Søker har bred erfaring med bruk av drone i fuglekolonier gjennom en rekke ulike prosjekter. Risiko forbundet med ilandstigning og droneflyvning er godt kjent. Kunnskapsgrunnlaget er dermed oppfylt.

§ 9 (føre-var-prinsippet)

Statsforvalteren vurderer at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig og at det ikke er behov for å ta i bruk føre-var-prinsippet (§ 9) så lenge vilkår for dispensasjonen blir oppfylt. Vi ser ikke at tiltaket vil innebære uheldig presedensvirkning.

§ 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Ilandstigning og droneflyvning vil potensielt medføre en tilleggsbelastning for hekkende fugl. Gjennomføringen skjer av personer med god erfaring med kartleggingsarbeid og vil trekke seg tilbake dersom tilstedeværelsen skaper uro i kolonien. Potensiell belastning på hekkefugl som følge av tiltaket vurderes til å være liten så fremt vilkårene i tillatelsen er oppfylt.

§ 11 (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

NINA er fullt og helt ansvarlig for alle kostnader og for at gjennomføringen skjer på en måte som er til minst mulig skade og forstyrrelse på fuglene.

§ 12 (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

Erfarent personell og gjennomføring på dager med oppholdsvær tilsier miljøforsvarlig gjennomføring.

Konklusjon

Droneflyvning, ferdsel og eventuell ilandstigning i forbindelse med flyvningen vurderes til å ha utgjøre en liten grad av forstyrrelse, så lenge flyvingen skjer hensynsfullt og vilkårene følges.

Så fremt fuglene ikke forstyrres vurderes tiltaket å ikke ha påvirkning på hekkesuksess. Gitt at disse forutsetningene stemmer, vurderes potensielle konsekvenser å stå i forhold til nytteverdien av tiltaket. Statsforvalteren gir derfor dispensasjon etter § 48 i naturmangfoldloven, jf. pkt. V-4 i verneforskriften for Fokksteinane fuglefredningsområde, pkt. V-4 i verneforskriftene for Orrevatnet, Øksnevadtjønn og Harvalandsvatnet naturreservat og pkt. IV-4 for Kjørholmane naturreservat.

Med hilsen

Cathrine Stabel Eltervåg (e.f.)
ass. fylkesmiljøvernssjef

Bjørn Mo
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Strand kommune	Postboks 115	4126	Jørpeland
Haugesund kommune	Postboks 2160	5504	Haugesund
Utsira kommune	Postboks 63	5547	Utsira
Kvitsøy kommune	Kommunehusveien 6	4180	Kvitsøy
Hå kommune	Rådhusgata 8	4360	VARHAUG
Sandnes kommune	Postboks 583	4305	Sandnes
Bokn kommune	Boknatun	5561	Bokn
Eigersund kommune	Postboks 580	4379	Egersund
Suldal kommune	Eidsvegen 7	4230	Sand
Randaberg kommune	Pb 40	4096	Randaberg
Sola kommune	Postboks 99	4097	SOLA
Stavanger kommune	Postboks 8001	4068	Stavanger
Karmøy kommune	Postboks 167	4291	KOPERVIK
Tysvær kommune	Postboks 94	5575	Aksdal
Vindafjord kommune	Rådhusplassen 1	5580	Ølen
Klepp kommune	Postboks 25	4358	Kleppe
Sokndal kommune	Gamleveien 20	4380	Hauge I Dalane